N°. 2710 — 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG 28 MAART.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 27 Maart.

Nederland is het Israël van de wereld, en daarom heeft het, in de tale Kanaäns, gelijk de Joden van het oude verbond, *één* God, die *zijn* God is, en »*de* God van Nederland" genoemd wordt. Wij begrijpen dichterlijke beelden, uitdrukkingen, overdrijvingen enz., en zijn bereid veel aan de dwaasheid van dichterlijke afdwalingen toe te geven. Maar ons volk is weinig dichterlijk en zeer prozaïesch, althans sinds den tijd dat Kalvijn het volksgemoed digtschroefde tusschen de prædestinatie-leer en de onherstelbare zondigheid van den mensch. Hier gelijk in Engeland verloor de menigte haar opgeruimd volkskarakter en wierp zich in eene zeer stroeve en *pozitieve* rigting; nogtans altijd eene enkele prikkelbare snaar behoudende, die, zoodra ze wordt aangeroerd, trilt. Zij geeft dan wilde klanken, als kwamen ze voort uit den mond van een door opgewondenheid raaskallend onverstand, 'twelk des te meer uitspat, naar mate het geweldiger uit zijne gewone stille bezadigdheid is gerukt. Die prikkelbare snaar, bij 't protestantsche deel der bevolking, is de godsdienstige. Laat men ze met rust, dan legt het volk een grooten praktischen zin aan den dag, die zich openbaart in tal van goed berekende en stout uitgevoerde ondernemingen, welke alom welvaart en voorspoed verspreiden. Maar heeft een of ander heethoofd of eerzuchtige goed gevonden de snaar te spannen en te bespelen — aanstonds zal blinde hartstogt de plaats innemen der berekenende bedaardheid, en de praktische zin van het volk wijkt voor eene onbestemde en wilde beweging, waaraan noch een bepaald doel, noch eene redelijke uitkomst verbonden is. Men ziet dan het volk zich bewegen alleen om zich te bewegen, en indien er een rezultaat wordt voortgebragt, dan is het een politiek, dat slechts de heerschzucht van eenige raddraaijers, die achter 't scherm blijven, bevredigt. Is dat niet de geschiedenis van ons protestantsche volk sinds de hoog geroemde reformatie? Is dat nog niet de geschiedenis van den dag? Helaas! die geschiedenis van den dag vermindert in belangrijkheid, naar mate meer misbruik is gemaakt van de gevoelige, godsdienstige volks-zenuw. Zij is sinds jaar en dag zoo gespannen en zoo overspannen geworden, dat men geëindigd heeft met de beste krachten van het volk in die onbestemde overspanning te verteren, zoodat het thans, ten speelbal van verschillende kerkelijke menners, in zake van godsdienst magtelooze verdeeldheid, in zake van algemeene belangen des lands eene droevige werkeloosheid aan den dag legt.

Wat hebben wij zien gebeuren in de laatste halve eeuw? Altijd en overal de kerkelijke quæstie op den voorgrond, en ten spijt of liever ten gevolge daarvan, de godsdienstige stemming des volks altijd in achteruitgaande beweging. De stoffelijke belangen des lands daarentegen door eenen kwalijk begrepen godsdienstijver niet slechts op de tweede plaats, maar op den achtergrond geschoven, maar verwaarloosd, zoo dat wij in Europa komen in de achterhoede van den stoffelijken vooruitgang, en dien zoo van verre volgen, dat wij door al onze naburen zijn voorbijgestreefd. En men wijze ons niet op de ondernemingen, die ook op nederlandschen bodem hebben plaats gehad. Wij ontkennen niet, dat er veel geschied is om Nederland op de baan van de wereld gelijken tred te doen houden met de naburige volken. Want in de eerste plaats is dat geschied wanneer de kerkelijke quæstie een oogenblik rustte; en in de tweede plaats werd dit verrigt door lieden, die vreemd zijn aan de kerkelijke prædomineerende hartstogten. En het is vooral, zoo niet alleen aan deze hartstogten te wijten, dat er niet meer gedaan is en gedaan kon worden, en dat wij ten achter zijn gebleven bij alle naburige volken en met elken dag nog meer achterlijk worden.

Onze handel verplaatst zich langzamerhand. Hamburg, Bremen, Antwerpen, Håvre gaan ons vooruit, omdat zij, wakker bij al hetgeen hun voordeelig zijn kan, zich hebben ingerigt naar de nieuwe behoeften, die zich voordoen. Bij ons wordt daaraan niet gedacht; men verliest zijn tijd en zijne aandacht in kerkelijke bewegingen.

Algemeen wordt er geklaagd, dat zelfs onze transito-handel sterk vermindert. Men heeft geen tijd om er aan te denken, hoe men zich onze gunstige ligging, de gunstigste van 't noordelijk Europa, zal ten nutte maken voor het behoud van dien transito-handel. Wij liggen op dit oogenblik bijna afgesloten van de geheele kommerciëele beweging, die door middel der spoorwegen gevoerd wordt. Er is geen enkele groote lijn genoegzaam voltooid voor 't binnenlandsch gebruik. Arnhem stuit op Amsterdam, op Rotterdam en omgekeerd. Daarmeê is alles uit. Plannen zijn er om de uiterste deelen van 't Rijk onderling te verbinden, en met Hannover, Noord- en Zuid-Duitschland en België in aanraking te brengen. Maar die plannen komen niet van het papier, waarop zij ontworpen zijn, te voorschijn. En middelerwijl gaat de handels-wereld haren weg, brengt de uiteinden van Europa in spoorweg-vertakking, sluit Nederland van alles af, zoodat wij het gevaar loopen van weldra een Japan in Europa te zijn, dat niet meer bereikbaar is. Hadden wij niet de wateren, die God ons schonk, en die onze voorvaderen vermeesterd hebben, met onze koloniën, die dezelfde voorvaderen wonnen en ontgonnen, wat zou Nederland zijn? En hoe gaan wij, ten spijt van die onschatbare voordeelen, niet achteruit? — 't Is het natuurlijk gevolg van de rigting, die de protestantsche ijveraars, de redders van het vaderland, aan het protestantsche deel der bevolking geven. Alle veerkracht wordt besteed, om hier eene katholieke dienstbode, daar een katholieken sekretaris, ginds een katholieken regter te weeren. Alles wordt gewijd aan godsdienstige twisten, en heeft men geene Roomschen te benadeelen, dan moet er hetzij een predikant gedwarsboomd, hetzij een protestantsch ambtenaar gehekeld worden, omdat zij niet van de gewenschte kleur zijn. 't Is alom een ellendige, kleingeestige, de krachten des volks uitputtende strijd van hatelijkheden en vitterijen, waarbij alle groote levensvragen òf vergeten, òf tegengewerkt worden. Men heeft noch tijd, noch aandacht, noch geld, noch kracht over dan voor de kerkelijke verdeeldheid, die overal indringt, alles inneemt en de wezenlijke, groote belangen van Nederland doet verwaarloozen!

Men zou 't zich kunnen getroosten, als door die bij voortduring elkander opvolgende kerkelijke bewegingen ten minste de godsdienst gebaat werd. Maar wel verre van voordeelig te zijn aan de godsdienstige gezindheid van het volk, schaden zij haar.

Wij begrijpen en waardeeren de werking der Groenen. Hun doel is het behoud des geloofs. Wij hebben eerbied voor dat doel. Maar waarom zulk een achtenswaardig doel bezoedeld met het te verbinden aan allerlei politieke intrigues, die met het doel niets hebben uitstaan, en daaraan onder alle opzigten schade toebrengen? De Groenen hebben 't in hun systeem van agitatie zoo ver gebragt, dat zij hunne geloofsbelijdenis verheelen. Zoodat de orthodoxe partij thans niet zoo zeer eene godsdienstige partij schijnt, die voor het behoud van haar geloof kampt, dan eene politieke partij, die naar het roer van Staat dingt, daarvoor hare hoog geroemde vlag in den zak steekt, en den godsdienstigen zin des volks nog slechts gebruikt of liever misbruikt, om een politiek doel te bereiken. Dat is de houding, die de piëtisten ten onzent schijnen aan te nemen. Wat kan de godsdienst, wat het geloof daarbij winnen? Het kan daarbij niet dan verliezen. En met der daad, wij hebben de treurige ondervinding opgedaan, dat de orthodoxe partij onder 't volk terrein verliest.

Hoe zou het anders kunnen? Als het volk te midden van den strijd der Protestanten tegen de Katholieken, en van de Protestanten onderling met zijne bijbels heen en weer wordt geslingerd, dan kan men er welligt in slagen, om de hartstogten van sommigen in beweging te brengen; maar wat moet daarbij worden van den godsdienstigen zin der bevolking? Waaraan moet het volk zich vasthouden? De bijbel beslist niet en de taal der verleiding: gij zijt als goden, kennis bezittende van hetgeen goed en kwaad is, klinkt des te aangenamer in de ooren, naar mate de traditie meer verloren en vergeten wordt, en de hoogmoed de plaats inneemt van de gehoorzaamheid des geloofs. Waar de herders en voorgangers van het volk twisten en kampen over godsdienstige vraagstukken, en die twisten en kampen misbruiken om politieke doeleinden te bereiken; daar moet het volk radeloos worden en eindigen met te besluiten, dat die godsdienstige vraagstukken slechts speelpoppen voor de geleerden en eerzuchtigen zijn, waarbij het volk geen ander belang heeft, dan het politiek rezultaat dat er komen zal. Dan wekt de strijd hier nieuwsgierigheid, ongebondenheid daar, maar de godsdienst gaat er bij ten gronde. En langs dien weg met der daad is het Protestantismus bij ons te lande druk aan 't werk om zijn uiteinde te bespoedigen.

Wel ingezien wordt zóó de ergerlijke ingeroepen »God van Nederland" een afgod ten dienste der lieden, die het wapenschrift in hun schild voeren: *divide et impera* en tot middel daartoe gebruiken de godsdienst.

Het wetsvoorstel tot herziening der tabel, regelende de verdeeling des Rijks in kies-distrikten ter benoeming van leden der Tweede Kamer, en tot wijziging van eenige bepalingen der kies-wet is in de afdeelingen der Tweede Kamer overwogen. Daarbij zijn hoofdzakelijk de volgende meer algemeene beschouwingen en bijzondere bedenkingen in 't midden gebragt.

§ 1. In eene der afdeelingen zou men het raadzaam hebben gekeurd, dat het in behandeling nemen dezer wet niet terstond na het hervatten van de werkzaamheden der Kamer aan de orde ware gesteld.

§ 2. Algemeen werd eene tweede voorafgaande aanmerking gemaakt. Zij betrof de vraag, of het in de bedoeling der Regering ligt, dat de voorgedragene wet reeds dezen zomer werke en dus toepassing vinde bij de dan plaats te hebben verkiezingen van leden der Tweede Kamer.

§ 3. Mogt het in de bedoeling der Regering liggen, de bepalingen der voorgedragene wet zonder uitstel te doen werken, dan vooral bestond, naar veler oordeel, aanleiding om zich over de late indiening dier wet te beklagen.

§ 4. In de Memorie van Toelichting tot het wets-ontwerp beroept de Regering zich tot staving van haar gevoelen omtrent het geven van voorkeur aan kleine kies-distrikten en tot regtvaardiging der voorgedragene veranderingen, zoo in de indeeling van vele gemeenten, als in de kies-wet-zelve, bij herhaling op door haar ingewonnen adviesen van de kollegiën der Gedeputeerde Staten. Tevens geeft zij te kennen tot het voorstellen der splitsing van twee bepaalde distrikten te zijn overgegaan op het aan haar gebleken verlangen, hetzij van onderscheidene, hetzij van een groot aantal kiezers in die distrikten. Dit gaf aanleiding, dat door de leden der Kamer nagenoeg algemeen de wensch werd geuit, om mededeeling te verkrijgen van de hier bedoelde rapporten van Gedeputeerde Staten en adressen van kiezers. Het regtstreeksch beroep op die stukken scheen dezen wensch allezins te regtvaardigen. In eene der afdeelingen zelfs meende men eenparig zich een bepaald oordeel over dit laatste onderdeel der voordragt te moeten voorbehouden, zoo lang men van de gevraagde stukken geene inzage had kunnen nemen.

Bij de behandeling van dit punt werd door enkele leden de bedenking geopperd, of welligt de Regering ten aanzien der in de verdeeling der kies-distrikten te brengen wijzigingen te veel waarde gehecht heeft aan de adviesen van Gedeputeerde Staten.

§ 5. Thans tot eene meer opzettelijke overweging der gedane voordragt overgaande, heeft men de vraag gesteld, in hoeverre die voordragt aan het voorschrift van het derde lid van art. 99 der kies-wet beantwoordt. Dat voorschrift heeft, naar het oordeel van een groot aantal leden, eene zeer bepaalde beteekenis. De wetgever is daarbij uitgegaan van de onderstelling, dat de bevolking des Rijks in vijf jaren met omstreeks 45,000 zielen toeneemt. Hij heeft tevens gewild, dat de verdeeling des Rijks in kies-distrikten, na den afloop van den vijfjarigen termijn, met die vermeerderde bevolking in overeenstemming werd gebragt, zoodanig dat één lid meer der Kamer zou kunnen optreden. De herziening moest zich dus tot de daardoor volstrekt noodzakelijk geworden wijziging in de indeeling der gemeenten beperken. Maar nu gaat de tegenwoordige voordragt veel verder en past het voorschrift van art. 99 op eene wijze toe, die voorzeker niet in de bedoeling der wetgevers van 1850 lag. Men doelt daarbij niet op de voorgestelde wijzigingen in de kies-wet-zelve. Niemand zal aan de Regering het regt betwisten om hetzij

bij deze, hetzij bij eene andere gelegenheid, de genoemde wet van kleinere of grootere gebreken te zuiveren, welker bestaan de ondervinding mogt hebben aangetoond. Maar men heeft het oog op de voorgedragene veranderingen in de tabel tot verdeeling der Rijks kiesdistrikten. De voornaamste dier veranderingen zijn geenszins het gevolg van de opschuiving, door de vermeerdering der bevolking in het scheppen der gelegenheid tot verkiezing van drie leden meer der Tweede Kamer onvermijdelijk geworden.

Niet alleen om aan den geest en de bedoeling van het meermalen aangehaalde voorschrift van art. 99 der kieswet getrouw te blijven, moet in de tot dat artikel behoorende tabel, bij de vijfjarige herziening, zoo min mogelijk wijziging worden gebragt. Er bestaat daarvoor nog eene tweede, alles afdoende reden. Bij eene herziening is men zoo vrij niet meer als bij de eerste vaststelling der verdeeling. Toen kon men niet anders dan onpartijdig zijn. Niemand vermogt de gevolgen te berekenen die de zamenvoeging van bepaalde gemeenten tot een kiesdistrikt hebben zou. Thans daarentegen is de werking der bestaande verdeeling bekend. Men weet in welken geest gewoonlijk in bepaalde streken gestemd wordt. Brengt men dus meer dan de volstrekt onvermijdelijke veranderingen in de indeeling der gemeenten, men wordt ligt, zijns ondanks, partijdig, geeft voet aan het vermoeden van zich door politieke bij oogmerken te hebben laten leiden, of doet de verdenking ontstaan, dat in eene zaak, waar dit minder dan ergens te pas komt, op het onderscheid tusschen de kiezers uit een kerkelijk oogpunt gelet is. Aan zoo iets moet geene Regering, moet geen wetgever zich blootstellen, allerminst bij de behandeling van een onderwerp als dit, waarbij zoo vele belangen betrokken zijn. Er waren leden, die te dezen aanzien nog verder gingen. Als zij op de bijzonderheden der thans voorgedragene verdeeling en op de splitsing van sommige kies-distrikten het oog sloegen, konden zij moeijelijk gelooven, dat de Regering zich daarbij alleen door beschouwingen, aan het algemeen belang ontleend, had laten leiden, en dat niet eene politieke kansrekening, die zij zeer moesten afkeuren, hier of daar ten grondslag lag. Het gezegde op bladz. 2 der memorie van Toelichting, dat het distrikt Almelo thans uit heterogeene bestanddeelen is zamengesteld, liet zich moeijelijk anders verklaren, dan door aan het onderscheid in de godsdienstige geloofsbelijdenis der kiezers te denken.

Tegenover het tot nu toe ontwikkeld gevoelen stond dat van andere leden, die een gunstiger oordeel over de voorgedragen veranderingen in de tabel tot aanwijzing van den omvang der kies-diktrikten uitspraken, ofschoon ook zij die veranderingen in verscheidene opzigten geenszins konden goedkeuren.

§ 6. Maar wat is er dan van de stelling, die de Regering in hare Memorie van Toelichting vooruitzet, dat de kleine of enkele kies-districten boven de groote, in den regel van 90,000 zielen, de voorkeur verdienen? Die vraag is in al de afdeelingen opzettelijk besproken; doch de gevoelens bleven daarover verdeeld.

De kiesdistrikten van 90,000 zielen bezitten boven de kleine dit gewigtig voordeel, dat bij de tweejaarlijksche aftreding van de helft der Tweede Kamer, daarin telkens de kiezers tot aanvulling der Vertegenwoordiging medewerken. De openbare meening oefent dien ten gevolge daar een meer werkzamen invloed op de zamenstelling der Kamer uit dan in de enkelvoudige distrikten, waar de kiezers, buiten het geval van ontbinding of aftreden tusschentijds, slechts eenmaal in vier jaren naar de stembus worden geroepen. Uit dit oogpunt kan splitsing van een dubbel distrikt in twee enkelvoudige, verkorting van gevestigde regten worden genoemd.

De voorstanders der kleine kiesdistrikten beschouwden de zaak uit een geheel ander oogpunt. Daar waren echter onder hen, die dit stelsel meer in 't afgetrokkene verdedigden, en dus bloot verklaarden, dat zij op de verdeeling des Rijks in distrikten van 45,000 zielen zouden aandringen, wanneer de verdeeling nog tot stand te brengen ware. Nu men in 1850 eenen anderen weg had ingeslagen, wilden zij niet op het bestaande teruggekomen hebben.

Anderen gingen verder. Zij beweerden, dat de vestiging van kleine kiesdistricten meer in overeenstemming was met de bepaling van art. 77 der Grondwet. De daar gebezigde woorden: „voor ieder 45,000 één," moesten eene bepaalde beteekenis hebben, en deze kon geene andere zijn, dan dat de kiezers uit elk zoodanig smaldeel der bevolking een vertegenwoordiger naar de Kamer zonden. De oorspronkelijke bedoeling ging tot zekere hoogte verloren, als 90,000 zielen tot een kiesdistrikt wierden vereenigd. Dan toch werd aan de keizers uit elk 45,000 zielen slechts de helft toegekend van het regt, waarop zij volgens de Grondwet aanspraak konden maken. Was eenmaal het bestaan van dubbele kiesdistrikten toegegeven dan werd de indeeling van willekeur afhankelijk: er bestond dan geene reden, waarom men niet nog veel uitgestrekter distrikten zou vormen, door zamenvoeging van drie, vier of vijf maal 45,000 zielen tot een distrikt.

§ 7. In strijd met sommige der onmiddellijk voorafgaande beschouwingen, werd door voorstanders der groote kiesdistrikten nog bepaald opgekomen tegen gezegden der Memorie van toelichting, tot het thans behandeld onderwerp betrekkelijk. Op bladz. 1 van dat stuk wordt de stelling, dat geene bijzondere belangen, maar alleen het algemeen nationaal belang vertegenwoordigd behoort te worden, bestreden, op de grond dat het algemeen belang uit de vereeniging van de verschillende belangen der onderdeelen bestaat; terwijl uit gezegden op bladz. 2 blijkt, dat de Regering door die onderdeelen *gemeenten* verstaat. Zij spreekt van de vereeniging van Friesche gemeenten met andere, die gelijke belangen hebben; waaruit volgt, dat de Regering de vertegenwoordiging zelfs van gemeentebelangen in de Kamer zoo niet noodzakelijk dan toch wenschelijk acht. Dit nu werd door deze leden ten eenenmale onaannemelijk geoordeeld. Gemeentebelangen mogen op de wijze van indeeling niet van invloed zijn; allerminst in de Staten-Generaal opzettelijke voorspraak of vertegenwoordiging vinden. De gemeente heeft, even als de provincie, hare eigene vertegenwoordiging, die de belangen der ingezetenen bij hooger gezag kan voorstaan.

§ 8. Bij het bespreken van het thans behandeld onderwerp, werd door enkelen het gevoelen voorgestaan, dat de grenzen der provinciën bij de verdeeling der kiesdistrikten in 't oog behoorden te worden gehouden. Naar dit gevoelen was in 1850 een verkeerde grondslag gelegd en werd bij de voorgestelde herzieningswet daarop voortgebouwd. Men had toen te zeer de historische ontwikkeling der natie en de grondwettige zamenstelling des Rijks, hetwelk volgens art. 1 der Grondwet eene vereeniging van provinciën vormt, over 't hoofd gezien. Door eene verdeeling des Rijks provincies-gewijze zou men vele moeijelijkheden vermijden, meer belangstelling in de verkiezingen wekken, en de bereiking van het doel, waarnaar hier moet worden gestreefd, vertegenwoordiging namelijk der natie zooals zij is, bevorderen, Men wist wel, dat beduchtheid voor het herleven van het provincialismus, zoo als men dit vroeger hier te lande heeft gekend, van zulk eene regeling had teruggehouden, maar meende toch te moeten aanmerken, dat evenzeer een goede als een verkeerde provinciale geest denkbaar is. Uitroeijing van alle provincialismus zou, indien zulks mogelijk ware, onstaatkundig mogen heeten. Ligt zou een ander niet minder schadelijk uiterste, het cosmopolitismus, dat voor alle plaatselijke belangen onverschilligheid voorwendt, daarvoor in de plaats treden.

§ 9. Door eenige leden werd het gevoelen voorgestaan dat, indien men ten opzigte der verdeeling des Rijks in kies-distrikten nog geheel vrij ware, het zeer wenschelijk zou zijn, eene onveranderlijke regeling te dien aanzien in te voeren, en dus bijv. de bestaande arrondissements verdeeling voor de regterlijke organizatie hier als grondslag aan te nemen. Vele tegenwerpingen, die tegen elke indeeling der gemeenten in kiesdistrikten te maken zijn, zouden daardoor van zelf vervallen en de keizers het voorregt genieten van zamengevoegd te worden op eene wijze waaraan zij sedert lang gewoon zijn. Men deed echter daartegen opmerken, dat onveranderlijkheid van den omvang der kies-distrikten onvereenigbaar is met de stellige bepaling der Grondwet, die voor iedere 45,000 zielen één lid der Tweede Kamer wil. *(Vervolg en slot morgen)*

Eene vertrouwde vriendenhand schrijft ons het volgende uit Zeeland:

»Ten bewijze hoeverre sommigen zich verlagen door eerbiedwaardige priesters aan te vallen en te lasteren in blaadjes, die bij lieden van opvoeding geen ingang vinden kunnen, maar gretig worden aangegrepen door diegenen, die ze met hunne zedelooze en lasterlijke taal vullen, diene het volgende:

»In het jaar 1852 verkreeg eene kommissie van r. k. leden magtiging tot het oprigten eener bijzondere school van de 1e klasse voor Roomsch Katholieken; de school werd ten overstaan der kommissie en van het kerkbestuur openlijk aanbesteed. Het minste bedrag der inschrijving was *f* 12000, doch ze werd afgeslagen tot op *f* 9000, welke som de architekt oordeelde voldoende te zijn.

»Het kerkbestuur en de kommissie besloten daarop de school voor eigen rekening te bouwen, en niettegenstaande de materialen sedert dien tijd en gedurende den bouw in duurte aanmerkelijk toenamen, bleek het, dat de architekt zich in zijne schatting niet had bedrogen. De moeite en onvermoeide ijver, welke de ZEerw. heer pastoor dier gemeente, tijdens den opbouw, moest in het werk stellen, is over bekend; ook dat, hadden eenige hooggeplaatste personen, door hunne teregtwijzingen, niet *het regt voor allen* doen gelden, de opbouw welligt verhinderd zou zijn geworden.

»Daar het onderwijs zeer doelmatig is ingerigt, en zegenrijke vruchten belooft, wil genoemde kinderlievende pastoor aan dit werk de kroon opzetten, en wel op de volgende wijze:

»De Eerw. heer pastoor had nog te vorderen *f* 7000 van het zonder interest voorgeschoten kapitaal; hij stelde voor, deze *f* 7000 te verdeelen in 140 aandeelen, elk van *f* 50, te plaatsen bij de welgestelden der gemeente. Die aandeelen zouden bij jaarlijksche uitloting binnen 5 a 6 jaren moeten worden voldaan; deze *f* 7000, door ZEerw. geschonken, waren bestemd tot gedeeltelijke fundatie van een fonds, strekkende om het schoolgaan der kinderen te bevorderen, en het schoolgeld niet meer verpligtend voor de ouders te doen zijn. Hoewel tot dit fonds meer dan het dubbel van *f* 7000 noodig was, om het tot eene toereikende hoogte te brengen, zou ZEerw. daarom geene enkele bijdrage van de gemeente vragen, maar uit eigen middelen zorgen, dat het vóór 1861 in werking kwam en opbragt eene jaarlijksche rente van *f* 1200, noodig voor het onderhoud der school. En wat schrijft niettemin de *Zierikzeesche Nieuwsbode*?

»»Th. v. S. vraagt *f* 10000 om zijn verwarden boel in orde te brengen."

»De achting en eerbied, die wij voor onzen Herder gevoelen, heeft ons hier namen doen verzwijgen, daar wij verzekerd zijn, dat dit ZEerw. onaangenaam zoude zijn; maar toch mogten wij niet nalaten U dit ter plaatsing toe te zenden."

De kommissie ter regeling van het vijfde nederlandsche Taal- en Letterkundig Kongres, hetwelk den 15en, 16en, en, des noods, den 17en Augustus te Antwerpen zal gehouden worden, heeft het volgende bekend gemaakt:

1°. Behalve de beloofde rapporten over in vorige kongressen behandelde vraagstukken, zullen er geene geschreven redevoeringen worden toegelaten waarvan de voordragt meer dan een vierde uur zou vorderen.

2°. Er zullen geene beraadslagingen over wetenschappelijke vraagpunten gehouden worden, dan in zoo verre zij tot het doel van het kongres leiden en van praktiesch belang zijn.

3°. Geene onderwerpen zullen besproken, geene besluiten genomen worden, dan die het belang der beide deelen van Nederland in het bijzonder, en der Nederduitsch sprekende volken in het algemeen bezeffen.

4°. Behalve degenen, die als leden tot het kongres worden uitgenoodigd, zullen alle liefhebbers van taal- en letterkunde gelegenheid vinden de zittingen bij te wonen.

De kommissie zal zorgen dat de leden van het kongres kosteloos toegang krijgen tot al de feestelijkheden, die, buiten vergadering, te Antwerpen zullen plaats hebben.

Naar men verneemt, werd den 17den Jan. ll. uit de rezidentie naar Petersburg een koffer verzonden, toebehoorende aan en bestemd voor H. M. Koningin-weduwe, waarin zich eene aanzienlijke waarde bevond aan edelgesteenten en andere kostbaarheden; o. a. bevonden zich daarin twee balkleeden met goud en zilver doorweven en met diamanten gemonteerd. In het laast der vorige week ontving men berigt uit Petersburg, dat men dien koffer aldaar nog niet ontvangen had, waarop men zich naar het bureau van Gend en Loos spoedde, om aldaar te vernemen, wat van den koffer geworden was sedert zijne bezorging. Dadelijk toonde men echter aan voornoemd bureau, dat de koffer afgezonden en aan de pruisische grenzen door de onderneming ter verdere opzending was afgegeven, zoodat men allen grond heeft te vermoeden, dat hij op zijn verderen togt is zoek geraakt.

Z. M. de Koning wordt tegen 3 April alhier verwacht. Men wil weten dat H. M. de Koningin den Koning zal vergezellen.

De Opper-kamerheer en de Chef van het Militaire Huis des Konings maken bekend, dat Z. M. op Vrijdag 4 April aanst., des morgens ten 10 ure, in het paleis te Amsterdam, audientie zal verleenen aan kommissiën, civiele en militaire autoriteiten, officieren en militairen, en op Zaturdag den 5n, ten 10 ure aan partikulieren.

Degenen, die verlangen tot deze audientiën te worden toegelaten, worden uitgenoodigd zich in te schrijven op eene der lijsten, welke aan gezegd paleis gereed zullen liggen van heden af tot en met 2 April, des namiddags ten 4 ure, op welken tijd die lijsten worden gesloten.

De min. van Binnenl. Zaken vestigt de algemeene aandacht op eene cirkulaire, welke, namens het kon. nederl. meteorologiesch instituut, door den hoofddirekteur dr. Buys Ballot aan de reeders der groote visscherij gezonden wordt, om hen in het zamenstellen van haring-kaarten behulpzaam te zijn.

Z. M. heeft benoemd tot ontv. der dir. bel. en acc.: te Huissen F. G. van Delden, te Didam D. H. W. Lüeijendecken, te Westervoort F. F. C. Steinmetz, te Hoogkerk D. J. P. N. Gaymans, te Ruurlo N. B. H. Malingré, en te Dronten c. a. A. Engelenburg; alsmede jhr. F. E. Siekinghe op zijn verzoek eervol ontslagen als ontv. der dir. bel. en acc. te Hoogkerk.

In den namiddag van gisteren omstreeks 2 ure, is er brand ontstaan op de Heerengracht bij de Vijzelstraat, die door de werking van 3 spuiten ten 3 ure gebluscht was; twee kamers zijn bijna geheel uitgebrand.

ROTTERDAM, 26 Maart. De stoomboot *Aymon Louise* N°. 2, gisteren morgen van deze stad gevaren en bestemd naar Antwerpen, is door den buitengewoon zwaren mist tusschen de Willemstad en de Klundert aan den grond geraakt; men denkt evenwel dat zij met het eerstvolgend getij vlot gekomen zal zijn. *(N. R. Ct.)*

WEESP, 25 Maart. Eene bedelares, in deze stad bekend als niet te wel bij hare zinnen, werd dezer dagen door vier landbouwers, bij avond, tegen belooning van *f* 1 op de Groes (een stuk lands in dezen omtrek), bescheiden; op de bepaalde plaats verschijnende, werd zij het slagtoffer van de broddronkenheid dier lieden, welke haar bij andere mishandelingen, ook met vitriool olie bestreken en aan de hevigste pijnen ter prooi lieten; de arme vrouw sleurde zich onder doodelijke smarten voort tot Abcoude vond bij een boer onderkomen en stief aldaar ten gevolge van den aan haar gepleegden moedwil; het lijk der ongelukkige is naar Utrecht opgezonden ter schouwing en de justitie houdt zich ijverig bezig met het ontdekken der daders. (*H.*)

ZUTPHEN, 25 Maart. Bij een besluit van den Gemeenteraad was de heer Roodegaarde alhier, van de kiezerslijsten geroyeerd, op grond van verandering van domicilie. Gemelde heer zich hierdoor bezwaard achtende, wijl hij, niettegenstaande hij wel is waar buiten ging wonen, toch hier ter stede zijne leerlooijerij hield en in de Zutphensche Courant bij het verlaten dezer gemeente zijne woonplaats opgaf als te behooren binnen Zutphen, heeft zich volgens art. 15 der kieswet aan de uitspraak der arrondissements-regtbank onderworpen, die heden uitmaakte, dat de wettige woonplaats van dezen heer bleef binnen Zutphen, voorts heeft nietig verklaard het besluit van den Raad, en bevolen de herstelling van den naam des heeren R. op de kiezerslijsten.

LEEUWARDEN, 24 Maart. Van goederhand vernemen wij, dat door den minister van Binnenl. Zaken aan de heeren van Heemstra c. s., een termijn van eene maand met 20 Maart jl. ingegaan, is gesteld om alsnog het waarborg-kapitaal van één millioen gulden te storten, bedoeld bij de in den tijd hun verleende, doch later vervallen voorloopige koncessie tot den aanleg en de exploitatie van eenen spoorweg van de haven van Harlingen tot de Hanoversche grenzen in de rigting van Rheine, met een zijtak van Leeuwarden naar Groningen. Zoo de storting binnen dien tijd niet mogt zijn geschied, zal omtrent de door genoemde heeren gevraagde spoorweglijnen worden beschikt, zoo als de Regering zal vermeenen te behooren. (*N. R. Ct.*)

STAPHORST, 23 Maart. In de laatste veertien dagen is het gezelschap landverhuizers aangegroeid als bij den dag. Een aantal van om de 70 zielen is thans reisvaardig naar Noord-Amerika. Zij worden tegen den 12 der eerstvolgende maand te Rotterdam ter inscheping gewacht. Onder hen bevindt zich iemand, die alleen zijne tilbare have verkocht heeft en mede reist om in persoon de goede gelegenheid op te nemen, en daarvan overtuigd, in het aanstaande jaar terug zal keeren, ten einde zijne vaste goederen te gelde te maken en zich dan voor goed in de nieuwe wereld te vestigen. De karavaan bestaat voor het grootste gedeelte uit de schamele volksklasse. (*Zw. Ct.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 Maart. Met de *Gange* zijn berigten uit Konstantinopel aangebragt, die tot 18 dezer loopen:

De Porte heeft aan de fransche regering het verzoek gedaan, om 10,000 karabijnen en 10,000 sabels.

Volgens berigten uit de Krim was aldaar door een storm eenige schade aangerigt. De koude was streng. Het kanaal van Jenikalé is zelfs toegevroren.

De gezondheidstoestand in de hospitalen van Eupatoria was iets beter geworden.

Vorst Ghika is naar Smirna vertrokken.

Op bevel van den Keizer is men op het ministerie van oorlog ijverig bezig met de redaktie van een wetboek voor militaire regtspleging, welke arbeid is toevertrouwd aan eene kommissie, zamengesteld uit onze meest uitstekende regtsgeleerden en militairen. Zoodra dit ontwerp gereed is, zal het in den Staatsraad, onder het voorzitterschap van keizer Napoleon-zelf bediskussieerd worden. Men is het ook algemeen eens, dat er eene hervorming in de militaire regtspleging hoog noodig is, daar de tegenwoordige bepalingen tot de meest verschillende en daaronder zeer oude tijdperken opklimmen.

— Naar aanleiding van een moord, dezer dagen op zekeren Gaetani Bordi gepleegd, wordt aan het piemonteesche blad de *Opinione* geschreven, dat alle regters, die deel hebben genomen aan de veroordeeling van de personen, welke in de onlusten van 1854 gewikkeld waren, steeds in gevaar verkeeren van onder den dolk des moordenaars te vallen. Zij die reeds vermoord zijn, werden vooraf door naamlooze brieven onderrigt van het lot dat hen wachtte, en nu hebben allen dergelijke brieven ontvangen.

— Men leest in den *Univers*:

»Wij hebben brieven uit Rome van 15 Maart ontvangen en het verheugt ons daaruit te vernemen, dat men in de moeijelijkheden tusschen den pauselijken Stoel en het napelsche Hof eene belangrijke schrede nader tot de zoo lang gezochte schikking gekomen is. De maatregelen, die het napelsche gouvernement bij onderscheiden gelegenheden tegen de kloosterorden en inzonderheid tegen de jezuïten genomen heeft, de wering van het tijdschrift *Civilta Cattolica*, de ten vorigen jare van de jezuïten te Napels gevergde verklaring van onderdanigheid aan het gouvernement, en meer andere voorvallen van dien aard hebben, bijna uitsluitend, de opmerkzaamheid van het publiek tot zich getrokken. Dat alles was echter nog maar éene bijzonderheid onder duizend, over welke oneenigheid tusschen de beide Hoven bestaat. De hoofdzaak, het punt waarvan de burgerlijke overheid uitging in al hare aanmatigingen en inbreuken op het kerkelijk gezag, was de instelling, die onder den naam van *regtbank der monarchie* bekend is, aan welke men zoo buitensporige regten toegeschreven had, dat zij het voorkomen kreeg van een Apostolischen Stoel, met éene lijn met den Roomschen Stoel of daar tegenover staande.

»Met hulp van beweerde voorregten, gegrond op pauselijke brieven, die nooit anders dan in de vruchtbare verbeelding van de regtsgeleerden der napelsche kroon bestaan hebben, had men den Koning der Beide-Siciliën gemaakt tot eenen Paus, als 't ware, zonder wezenlijke ondergeschiktheid aan den Opperpriester. Dat was de bron van al de verkeerdheden, die zoo dikwijls de opregte vrienden der Kerk en der napelsche kroon bedroefd hebben, de boom, welke zooveel schismatieke vruchten droeg; en aan dien boom schijnt men thans een zwaren slag toegebragt te hebben. De Koning, wien nimmer een godsdienstig gemoed ontzegd is, heeft aan den Heiligen Stoel een zeker aantal artikelen voorgesteld, welke voor de Kerk en hare vrijheid bevorderlijk zijn; en de Heilige Vader heeft zich gehaast die door een breve te bekrachtigen. De tekst van dat belangrijke stuk is nog niet openbaar gemaakt.

»Reeds ten vorigen jare, toen de Heilige Vader ophield openlijk te protesteeren tegen de niet-betaling eener door Napels verschuldigde schatting, voorzagen wij dat die toegeeflijkheid den Koning tot bewilligingen zou nopen. Deze uitkomst is bevorderd door de bemoeijingen van mgr. Bizzarri, den prelaat die twee malen met eene bijzondere zending van den Paus naar Napels geweest is; en nu blijft er voor de Katholieken alleen nog maar te wenschen, dat Koning Ferdinand aan het begonnen werk de kroon opzette, door een konkordaat in echt-katholijken geest aan te gaan. Een voorbeeld, waarvan bij noch het gezag noch de wijsheid kan betwisten, staat hem voor oogen, te weten het oostenrijksche konkordaat. Aan Napels wordt verweten dat het Oostenrijk schier blindelings volgt: het volge dan die groote mogendheid althans, in den terugkeer tot de Kerk. Het verbond met Oostenrijk zal dan voor Napels een bron van kracht en grootheid zijn."

— Te Rijssel is sedert eenige dagen de gelegenheid geopend om de tentoonstelling van den wedstrijd der bouwkunstige ontwerpen te bezigtigen tot oprigting der kerk van O. L. V. *de la Treille*. Men zal zich herinneren dat de predikatiën der eerw. paters Lavigne en Souallair, bij gelegenheid van het jubilé van O. L. V. *de la Treille* in 1854, den ijver van verschillende personen, die sedert jaren den bouw van een nieuwe en groote kerk te Rijssel verlangden, verlevendigd hebben. Gedurende het beroemde beleg van Rijssel in 1794 zijn veel kerken vernietigd en een nog grooter getal zijn onder de slagen der revolutionnairen van dat tijdvak gevallen, zoodanig dat in zekere gedeelten der stad de bestaande kerken niet meer aan de behoeften der godsdienst voldoen. Herhaaldelijk was er reeds sprake van om een nieuwe diocees op te rigten, waarvan Rijssel de zetel zou zijn, daar de bevolking van het departement *du Nord* sedert een halve eeuw belangrijk is toegenomen.

Deze beschouwingen hebben er veel toe bij gebragt om het ontwerp tot stichting eener Kerk onder aanroeping van O. L. V. *de la Treille*, bijzondere patronesse der Rijsselaars, met geestdrift te doen aannemen. Binnen weinige dagen waren de lijsten met inschrijvingen overdekt, die weldra, naar men verzekert, tot 400,000 franken klommen. Het grootste gedeelte dezer som werd tot aankoop van een uitgebreid terrein binnen de stad gelegen, bestemd, en men schreef een wedstrijd uit, waarbij architekten van vele landen uitgenoodigd werden, om plannen voor de kerk te leveren. Verscheiden prijzen, waarvan de belangrijkste een som van 10.000 franken is, werden ten gunste der kunstenaars, wier ontwerpen uitmuntten, aangewezen.

Die oproeping werd met het beste gevolg bekroond. Dertig plannen werden ingezonden, die te zamen meer dan 900 ellen beslaan.

Onder die door Frankrijk ingezonden, zijn er twee die aller belangstelling tot zich trekken; zij wekken de herinnering op aan de schoonste gedenkteekenen der XIIIe eeuw, het roemrijkste tijdvak der christelijke kunst. Het eerste schijnt ingegeven te zijn door een naauwkeurige studie der prachtige tempels te Amiëns en te Parijs, en draagt het devies: *Het eclectisme is de kanker der kunst.* Het andere doet aan de kathedraal van Rheims denken en heeft dit zedig opschrift: *God zij de bewaarder.* Deze twee ontwerpen zijn de schoonheid der gothieke lijnen nog verhoogd door muurschilderingen en geschilderde vensters naar den besten stijl.

Deze wedstrijd zal veel naam maken. Het is een gebeurtenis in de geschiedenis der kunst, en het verdient opmerking dat onder zooveel aangeboden ontwerpen er geen enkel is, waarin niet de meesterstukken der christelijke kunst uit de middeneeuwen zijn nagevolgd en de heidensche herinneringen vermeden, die een te groot getal katholieke kerken ontsieren.

ENGELAND.

LONDEN, 26 Maart. De *Times* meldt, dat Turkije bepaaldelijk weigert om het jongste dekreet des Sultans betreffende de inwendige hervormingen, in het vredestraktaat te doen opnemen. Ten aanzien van de Donau-Vorstendommen verheft zich Aali-Pacha in de konferentiën tegen iedere regeling, die de regten des Sultans zoude prejudicieeren.

— De Gemeenteraad der hoofdstad is op heden door den lord mayor bijeengeroepen, om te beraadslagen over een adres van gelukwensching, aan den Keizer van Frankrijk aan te bieden en om eene deputatie te benoemen, welke dit adres den Keizer ter hand zal stellen. Het adres is in die zitting aangenomen.

— Gisteren avond heeft de lord-mayor op *Mansion House* het gewone jaarlijksch diner ter gelegenheid van het paaschfeest gegeven, dat werd bijgewoond door den hertog van Cambridge, den lord-bisschop van Lincoln en ongeveer 300 genoodigden. Na toasten ingesteld te hebben op de Koningin, prins Albert en den prins van Wallis, heeft de lord-mayor den hertog van Cambridge, voor de eer zijner tegenwoordigheid bedankt en ook diens gezondheid ingesteld.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 25 Maart. De Keizer der Franschen heeft aan Z. M. den Koning officieel kennis gegeven van de geboorte van een prins.

Bij die gelegenheid is een plegtig Te Deum gezongen in de voornaamste katholieke kerk te Berlijn en een groot diplomatiek diner gegeven door den franschen gezant, den markies de Moustier.

— Voor de weduwe van den heer von Hinckeldey was den 22sten dezer eene som van 18,802 th., door middel van inschrijvingen bijeen gebragt.

De nieuwe policie prezident, de heer von Zedlitz Neukirch, heeft een hem toebehoorend riddergoed in Silezie ter beschikking van de weduwe gesteld, en wel voor haar geheele leven.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND,

AMSTERDAM, 27 Maart.

BEVALLEN (22 Maart): R. H. de Castro, geb de Castro, Z. — (23 Maart): A. P. Baarslag, geb. Bosch, Z. - C. L. Willems, geb. Dankmeijer, Z. - C. H. Bletz, geb. Meijer, D. — (24 Maart): A. W. Otto, geb. Stille, Z. — (25 Maart): F. Walter, geb. Vogel, Z. - A. Eltzbacher, geb. Rothschild, D.

OVERLEDEN (20 Maart): H. Somermeijer, 69 j. - A. J. Peterhagen, 3½ j. — (21 Maart): Mr. G. Graafland, 82 j. - M. A. Weers, 8½ j. — (22 Maart): M. E. Kemman, geb. Posthumus. - L. van Straaten, 71 j. — (23 Maart): J. B. F. Egeler, geb. G. de Poorter.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 26 Maart. Belg. leen. 2½ pc. 55¼. Obligatiën 3 pc. 75, id. 4½ pc. 96 Spanje 1 — 3 pc. 24⅛; Binnenl. 3 pc. 39⅞; Romeinen 5 pc. 83¾; Oostenrijk Metall. 5 pc. 84¼; id. Nat. 5 pc. 84⅝.

PARIJS, 26 Maart. Fransche 4½ pc. 93.75; 3 pc. 72.35; 3 pc. Spanje —; id. 1¼ pc. —; 5 pc. Met. 89; Rom. Leen. 91.

LONDEN, 26 Maart. Cons. 92⅝; Spanje buit. 3 pc. 44¾; id. 1¼ pc. 24½; Comité-Bew. 5¼; Pass. 7⅛; Rusl 5 pc. 108; id. 4½ pc. 93½; Holl. 4 pc. 95¼; id. 2½ pc. 63¼; Sard. 5 pc. 93½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 78; Gren. uitg. 6⅞; id. werk. 21½; Mexiko 3 pc. 20; Portugal 4 pc. 45¼; Ecuador —; Turkije —; Wissel op Amst. —.

WEENEN, 26 Maart. Met. 5 pc. 83⅞; id. 4½ pc. 76¼; Bank-[illegible]; Wissel op Londen 10.06, Amst. —; Parijs —; Goud 5⅞; Zilver 3¼; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 26 Maart. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 105.

HAMBURG, 26 Maart. Spanje 1½ pc. 37¼; id. 3 pc. 93¼; Rusl. 5 pc. 99½; 3 pc. Mexikanen 11; 5 pc. Sardinië 89; Wissel op Amst. —; Londen kort —; Weenen —.

FRANKFORT, 26 Maart. 5 pc. Met. 83¾; 1 pc. Spanje binnenl. 24¼; id. 3 pc. 40¼; Wissel op Londen 3/m. 120; Parijs 94¼; Weenen 117⅝; Amsterdam —.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56	Livorno	2/m.	*f* 39¼
	zigt	56⅛	Napels		[illegible]
Bordeaux	2/m.	55⅞	Petersburg		1,80
	zigt	56¼	Weenen	6 w.	84
Madrid	2/m.	245	Augsburg		[illegible]
Cadix		243	Frankfort		98
Seville		242	Hamburg	2/m.	[illegible]
Bilbao		242		zigt	[illegible]
Lissabon		41¼	Londen	2/m.	11,82½
Porto		41½		zigt	11,97½
Genua	2/m.	[illegible]	Rotterdam		⅛

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	pCt.	25 MAART 4½ u. gebl.	26 MAART 4½ u.			gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	$62\frac{1}{16}$	$63\frac{1}{16}$	à	$63\frac{3}{16}$	$63\frac{1}{16}$
Dito Dito	3	$75\frac{9}{16}$	$75\frac{9}{16}$		$75\frac{5}{8}$	
Dito Dito	4	$93\frac{7}{16}$	$93\frac{5}{16}$		$93\frac{3}{8}$	
O. I. Leening 1844	4		93			
Amortisatie	3½	$90\frac{1}{8}$	$90\frac{1}{8}$			
Handel-Maatschappij	4½	$129\frac{3}{4}$				
Aand. Arnh. Spoorweg	4½					
Dito Hollandsche dito						
Obligatiën	4½					
Maatschappij van Weld.	4					
Aand. Ned. Bank.						
België, Certifikaten	4½					
Dito *Rothschild*	2½	$51\frac{5}{8}$	$51\frac{5}{8}$		$51\frac{3}{4}$	
Frankrijk, Obligatiën	3					
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	$24\frac{3}{4}$	$24\frac{5}{8}$		$24\frac{7}{8}$	$24\frac{5}{8}$
Nieuwe	3					
Binnenlandsche	3	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{3}{4}$		$39\frac{7}{8}$	$39\frac{15}{16}$
Cert. Coup. Sp. Com.		$5\frac{11}{16}$	$5\frac{11}{16}$		$5\frac{13}{16}$	$5\frac{11}{16}$
Amortisable Schuld		$7\frac{5}{16}$	$7\frac{1}{4}$		$7\frac{3}{8}$	$7\frac{3}{8}$
Portugal, te Londen	3	$45\frac{3}{4}$	$45\frac{9}{16}$		$45\frac{3}{4}$	$45\frac{9}{16}$
Dito Uitgestelde						
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	$101\frac{1}{2}$	$101\frac{1}{2}$		$101\frac{5}{8}$	$101\frac{1}{2}$
Dito A°. 1828—1829	5	$100\frac{7}{8}$	$100\frac{7}{8}$			
Negot. 1831 en 1833	5		$88\frac{5}{8}$			
Nieuwe Engelsche	4½	93	$92\frac{1}{2}$			
Negot. 1840	4					
Dito *Stieglitz*	4	$80\frac{1}{2}$	$80\frac{5}{16}$		$80\frac{1}{4}$	
Dito Nieuwe	4					
Certifikaten te Hamburg	5	89				
Inschr. op 't Grootboek	6					
Dito Certifikaten	6					
Polen, Obligatiën	4	$76\frac{5}{8}$				
Aandeelen 1835						
Oostenrijk, Metalliek	5	$80\frac{5}{8}$	$80\frac{7}{16}$		$80\frac{5}{8}$	$80\frac{9}{16}$
Dito Nationale	5	$80\frac{15}{16}$	$80\frac{7}{8}$		$81\frac{1}{16}$	81
Dito 1847	2½	$41\frac{5}{8}$	$41\frac{1}{2}$		$41\frac{3}{4}$	$41\frac{5}{8}$
Dito 1851 en 1852	2½	$41\frac{5}{8}$	$41\frac{1}{2}$		$41\frac{3}{4}$	$41\frac{5}{8}$
Dito Nieuwe	5	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{1}{4}$		$86\frac{1}{2}$	$86\frac{1}{4}$
Dito 1854	5	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{1}{4}$		$86\frac{1}{2}$	$86\frac{1}{4}$
Weener Bank	5	82				
Dito	4					
Aand. met Loting fl. 250	*f*					
Nieuwe dito 1854		337	336			
Pruiss. Aand. 1854	3½	206				
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		$1\frac{9}{16}$				
Dito Orig.		$1\frac{1}{4}$				
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5					
Sardinië, te Londen	5					
Denemarken, dito	3					
Louisiana, te Londen	5					
Brazilië	5	$98\frac{1}{4}$				
Dito 1843	5					
Mexiko, te Londen £ 100	3	$19\frac{9}{16}$	$19\frac{9}{16}$			
Dito Onbepaalde	3	$19\frac{1}{2}$	$19\frac{1}{2}$			
Peru	4½					
Grenada, dito à £ 100	2½	$20\frac{7}{8}$	$20\frac{7}{8}$			
Dito Uitgestelde		7	$6\frac{7}{8}$			
Ecuador		$3\frac{11}{16}$	$3\frac{11}{16}$			
Venezuela, te Londen	4½	$26\frac{3}{8}$				
Dito Uitgestelde	1½	$11\frac{7}{8}$				
Grieken, Bl. à £ 100	5		$4\frac{15}{16}$		$4\frac{15}{16}$	

N. 5 pc Stieglitz $90\frac{1}{16}$, $\frac{5}{16}$; O. 5 pc. id. $89\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$; Credit Anst. *f* 222; Gren. onb. $20\frac{3}{4}$; Ecuador onb. $3\frac{11}{16}$; N. Ecuador $14\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$; Grieken onb. $4\frac{15}{16}$, $\frac{15}{16}$; O. B. A *f* 1280; Thesaurie $102\frac{1}{4}$.

Handel en variatie waren heden van weinig beteekenis.

Koers van het Geld: Beleening 4½ pCt., Prolongatie 4½ pCt., Diskonto 4 pCt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 25 Maart. Van der Wijck, Flora, Batavia.

UITGEZEILD:

TEXEL, 26 Maart. Göbel, Tagal, Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 27 Maart in lading naar:

Keulen H. Hoogeweg, de Hoop.
″ Th. Kamp, Colln N°. 12.
Ludwighaven & Manheim J. G. Fenster, Main Vergnugen.
Dusseldorp & Neus C. F. Haasters, Niederrein N°. 9.
Frankfort M. Grunewalt, Frankfort N°. 13.

Rijnhoogte ARNHEM 26 Maart 1 el 4 duim.
KEULEN 26 ″ 5 vt. 11 ″

ERRATUM.

In de gisteren geplaatste Advertentie van den verkoop des Inboedels, nagelaten door wijlen den Wel-Edelen Heer Lucas Anton Reekers, staat: W. M. G. Heukensfeldt Slaghek, lees: W. M. G. Heukensfeldt en E. Heukensfeldt Slaghek.

Advertentiën.

(1913) Heden overleed, tijdig voorzien van de H. H. Sakramenten, de Wel-Eerwaarde Heer VICTOR RADEMAKER, Oud-Pastoor van de St. Catharina-kerk alhier, in den ouderdom van vier en tachtig jaren en negen maanden.

UTRECHT, 20 Maart 1856. J. KLEYNZOON, *Exec. Test.*

(1923) Het behaagde heden den Almagtigen in den gezegenden ouderdom van bijna 87 jaren, na voorzien te zijn der laatste H. Sacramenten, tot zich te nemen, den Heer JOHANNES JACOBUS VAN DER HAGEN, gepensioneerd Ontvanger der belastingen alhier.

VEGHEL, 24 Maart 1856. L. V. D. HAGEN, J. V. D. HAGEN, Exec. Testament.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Er wordt gevraagd tegen Mei aanstaande, voor een persoon van middelbaren leeftijd, in de provincie Noord-Brabant of Gelderland, waar geene vrees voor overstrooming bestaat, bij fatsoenlijke burger lieden, van de R. C. Godsdienst, liefst nabij een R. C. kerk, eene **vrije ongemeubileerde Kamer**, met kost, inwoning en bewasschen, voor een jaar. Men adressere zich met *franco* brieven en opgave van prijs aan het Bureau van de *Tijd*, N.-H. Courant, onder de letters A. B. (1916)

(1927) Bij een voornaam **Banketbakker**, in eene stad in Gelderland, bestaat met primo Mei, voor een braaf **Jongeling**, tegen eene matige vergoeding van kostgeld, gelegenheid om als **LEERLING** geplaatst te worden; op naauwkeurige vervulling der godsdienstpligten zal gelet worden. Men adressere zich ten dien einde *franco* onder Lett. A, bij den Uitgever dezer Courant.

Een Onderwijzer, R. C., 3den rang, van goede attesten voorzien, bekend met de Fransche taal, Aardrijkskunde, Geschiedenis, gewoon en dubbel Boekhouden, zag zich gaarne met p°. Mei verplaatst. Adres bij den Heer JOSUÉ WITZ, Boekdrukker te Arnhem. Brieven *franco* s/l. M. J. (1926)

EEN KERKORGEL,

uitmuntend geschikt voor eene kleine of Dorpskerk; hetzelve is soliede vervaardigd en bijzonder krachtvol van toon, met een Handklavier en aangehangen Voetpedaal, benevens twee groote Blaasbalgen; hetzelve is omsloten met een Kast en sierlijk sprekend front; zijnde prestant 8 voet in het front geplaatst. Reflecterenden adresseren zich met Franco Brieven onder Lett. ORGEL, bij den Boekhandelaar J. B. V. HUVER, Nieuwe Leliestraat, 281 te Amsterdam. (1928)

Een besluit van het keizerlijk hof van Dyon, in dato 17 Augustus 1854, heeft op advies van de Heeren Chevalier en O. Henry, leden der Keizerlijke Akademie van Geneeskunde en van den Heer Lassaigne, Professor in de Scheikunde aan de school te Alfort, welke door gemelde Akademie als deskundigen benoemd waren om een scheikundig onderzoek in te stellen, „het Elixer van GUILLIÉ*, bereid door* PAUL GAGE*, verklaard te zijn een voortreffelijk geneesmiddel; steeds regelmatig in zijne werking, waarvan de verkoop, als zijnde het geen geheim middel, moest worden toegelaten.*
Het Hof van Rouen heeft hetzelfde besluit genomen.
In Pruissen is de verkoop van het *Elixer Guillié* in de geheele monarchie veroorloofd.

ELIXER VAN Dr. GUILLIÉ Het eenige oorspronkelijke bereid door PAUL GAGE

Te Parijs, rue de Grenelle-Saint-Germain, n° 13.

Te Amsterdam, Verkoophuis, en de bekende Dépôts in de andere steden.
″ H. H. ULOTH, Apotheker.
″ **Rotterdam,** F. E. VAN SANTEN KOLFF, Apotheker.

Uittreksel uit het werkje *Verhandeling over den oorsprong der Slijmaandoeningen*, de ziekten welke daaruit voorkomen en de middelen ter bestrijding, welke men zelf kan aanwenden door het werkzame *„Elixer tonique antiglaireux"* van **Dokter GUILLIÉ** bereid door **PAUL GAGE.**

De ouden, welke andere benamingen bezigden voor slijm, a's zinkingstoffen, koude vochten etc. beschreven het als een kleverig, taai vocht, hetwelk afgescheiden en gevonden wordt op de oppervlakte der slijmvliezen, om ze te bevochtigen en hunne werking te bevorderen.

Vele oorzaken loopen te zamen, om dit vocht in hoedanigheid en hoeveelheid te wijzigen, en niemand zal er aan twijfelen, dat eene onmatige afscheiding hoogst nadeelig moet werken op onze werktuigen en hunne verrigtingen, welke voor het leven van zoo groot belang zijn, zoo als de spijsvertering en de bloedsomloop, de verrigtingen van hart en longen, van maag, ingewanden en blaas, van lever en milt, van de klier- en watervaatstelsels, enz. enz.

Het zal ons niet moeijelijk vallen aan een ieder duidelijk te maken hoe nuttig het *„Elixer van Guillié"* is, door eenige van die aandoeningen op te noemen, waar het nog hulp bragt toen de kunst uitgeput was en alle hoop verloren scheen.

Aamborstigheid, zinkings, kinkhoest, verkoudheid, kramphoest, ontsteking in de borst, enz. enz. — In het algemeen zijn al deze aandoeningen het gevolg van de ophooping eener taaije, dikke, scherpe, kleverige slijm op de oppervlakte der vliezen van longen en luchtbuizen, tengevolge van ontsteking in die ligchaamsdeelen

De luchtpijpen zijn verstopt, de lucht kan niet in de longen treden en dus is de ademhaling belemmerd. De natuur tracht de taaije slijm uit te drijven door hoest, welke hoe langer hoe heviger en eindelijk krampachtig wordt en de lijder loopt gevaar te stikken, wanneer men de slijm niet uitdrijft door middel van het **„Elixer van Guillié."**

Beroerte, verlamming. — In de hersenen bevinden zich tallooze bloed- en watervaten. Zij zijn omgeven door hunne slijmvliezen, welke eene slijmachtige stof afscheiden, dienende ter bevochtiging der hersenen.

Zoodra nu door deze of gene oorzaak er een ontstekingachtige toestand geboren wordt in deze bloed- of watervaten of in de slijmvliezen, wordt de slijm in te groote hoeveelheid afgescheiden, **zij stort zich uit** in de hersenen en **beroerte** of **verlamming** is er het onvermijdelijke gevolg van.

Er bestaat slechts een middel om dit te voorkomen: men moet *voor*, *gedurende* en *na* **de uitstorting** der slijm het *„Elixer van Guillié"* gebruiken, ten einde eene afleiding op de ingewanden te bewerken, en de opslorping te bevorderen.

Gal, galziekten, gele koorts, geelzucht, slechte spijsvertering, cholera, enz. — Is de lever door eene aanmerkelijke ontsteking aangetast, dan breidt zich deze ontsteking weldra uit over maag, milt en ingewanden, daar de gal in te groote hoeveelheid wordt afgescheiden, en zich in dezen uitstort. Er ontstaat door deze ontsteking en tengevolge daarvan eene ware ettervergiftiging; geelzucht, gele koorts, rotkoortsen, galkoorts, moeraskoortsen, cholera en verpestende ziekten verspreiden zich onder de menschen, galsteenen ontstaan er in de galblaas, enz. enz.

Om deze kwalen voor te komen, is het zeer doelmatig, de gal af te drijven naar mate zij zich vormt, hetgeen het geschiktste kan geschieden door het **„Elixer van Guillié,"** bereid door **Paul Gage**, welke bij hare zacht purgerende eigenschappen versterkende en zuiverende hoedanigheden voegt.

Slijmvloed van de blaas. — Wanneer de urine slijmig is en daardoor troebel, soms taai, kleverig, ja zelfs met een roode brij vermengd, of met eene vette, dradige zelfstandigheid, dan worden de wanden der blaas door deze zelfstandigheid geprikkeld, en er ontstaat slijmvloed van de blaas. — De slijm af te voeren en daardoor te verhinderen dat zij zich in de blaas afzet is het eenige middel, om deze aandoening te voorkomen, en dit geschiedt onfeilbaar door het **Elixer van Guillié**, bereid door **Paul Gage.**

Jicht en Rheumatiek. — Deze beide hevige ziekten worden veroorzaakt door een scherpe, taaije slijm, welke zich geplaatst heeft op de gewrichts-beurzen en de peesscheden (*aponévroses*), welke de geledingen en de spieren omgeven.

Weet men de oorzaak eener kwaal, dan is het niet moeijelijk daarvoor het geneesmiddel te vinden. Het **Elixer van Guillié** is ook hier wederom het beste geneesmiddel om spoedig, zeker en duurzaam te genezen. Door het **Electro-magnetische Weefsel** wordt de genezing buitengewoon ondersteund.

Wij zouden hier nog veel, zeer veel over de slijmziekten kunnen bijvoegen, en allen opnoemen, maar wij willen liever den lezer verwijzen naar het boekske, hetwelk bij elk fleschje Elixer, gratis wordt afgeleverd.

Elk fleschje gaat vergezeld van het werkje getiteld: *Verhandeling over de Slijmziekten*, waarvan zoowel in Parijs als in het buitenland behoorlijke legalisatie geschied is, om daardoor aan schrijvers en uitgevers het eigendomsregt te verzekeren; het is in alle Europesche talen vertaald, en die fleschjes waarbij zich deze brochure niet bevindt, moeten als nagemaakt geweigerd worden. Prijs van elk fleschje *f* 1.75.

BELANGRIJK BERIGT: In vele Apotheken wordt een Elixer verkocht dat voor dat van Guillié doorgaat, en reeds de nadeeligste gevolgen heeft uitgeoefend. Het Publiek wordt opmerkzaam gemaakt dat geene fleschen als echt beschouwd kunnen worden, dan die op de kurk met een in rood gedrukt fabriekmerk voorzien zijn, benevens de eigenhandige handteekening van **Paul Gage.**

ELECTRO-MAGNETISCH WEEFSEL GOEDGEKEURD DOOR DE AKADEMIE VAN GENEESKUNDE.

Dit weefsel is zijne werking verschuldigd aan de voltaïsche bestanddeelen, welke onder den vorm van een hoogst fijn verdeeld poeder daarin voorkomen. Zijne werking op de huid is zeer krachtig. Het verwekt een overvloedig zweet en vaak een hoogst weldadigen uitslag.

Dit weefsel is zoo vast dat het oneindig gebruikt kan worden en bijgevolg vrij beter koop is dan al die zoogenaamde chemische papieren waarvan de werking naauw merkbaar is en welke het ligchaam en de kleederen vuil maken. Alle geneeskundigen, welke er gebruik van gemaakt hebben moeten erkennen dat al wat voortkomt of gewijzigd wordt door eene opwekking van het huidweefsel, daardoor zeer dikwijls genezen en altijd stellig dragelijk gemaakt wordt. Het is dus nuttig in alle *Jichten, Rheumatische pijnen, in alle Zenuw-pijnen zoo als scheele hoofdpijn, waterzuchtige en weiachtige zwellingen ontsteking der longen en van het ribbenvlies (Pleuris).*

Alle geneeskundige dagbladen in Parijs bevelen het aan.

Prijs *f* 3 en 5½.

Aan hetzelfde adres zijn te bekomen de **Gomtaf** van **Paul Gage**, voor de grondige genezing van likdoorns, eksteroogen, eelthielen, verhardingen enz. Eene twintigjarige ervaring bewijst daarvan de onfeilbare werking. Prijs *f* 1.

Dr. Franck's Gezondheidspillen. Deze zijn heilzaam tegen maagkwalen, slijm enz.; zij zijn windbrekend, genezen verstoppingen, herstellen de gestoorde spijsvertering en doen melancholie, hypochondrie en zenuwachtige toevallen verdwijnen. Prijs *f* 0.75.

Baume Antihémorrhoïdal; het gebruik is in eene kleine verhandeling door Dr. Guillié Pag. 40 en 41 aangegeven. Prijs *f* 2.50.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.